

Folkekirken's It's arkitekturprincipper

I henhold til gældende Strategi for styring af Kirkenettet¹ er der udarbejdet nærværende principper for it-arkitektur.

Arkitekturprincipperne skal desuden ses i sammenhæng med gældende Digitaliseringsstrategi for folkekirken og Kirkeministeriet.

Strategierne ses på Folkekirken's It's hjemmeside på adressen: www.folkekirken.it.dk.

Arkitekturprincipperne består af 10 principper, som skal anvendes ved alle nyanskaffelser og ved større ændringer af eksisterende applikationer og services. Disse skal sikre, at nyanskaffelser og ændringer sker i henhold til den fælles it-arkitektur således, at der sikres en fælles ramme for alle it-tiltag.

Principperne skal anvendes ud fra et følg-eller-forklar-princip. I udgangspunktet skal alle krav, som de enkelte principper beskriver, overholdes – med mindre der er velbegrundet behov for at afvige fra et eller flere krav. I så fald skal det klart beskrives, hvordan der afviges fra principperne, og hvad de positive og negative konsekvenser ved dette vil være. Afvigelserne skal godkendes af de ansvarlige for det konkrete tiltag.

Al nyanskaffelse og alle ændringer skal altid overholde gældende lovgivning og regler vedrørende informationssikkerhed og databeskyttelse.

Alle leverandører til Kirkenettet skal tiltræde Governance i Kirkenettet, som regulerer adgangen til og anvendelsen af Kirkenettets udviklings-, test- og produktionsmiljøer.

Arkitekturprincipperne er senest revideret i august 2021.

1.	NY IT-UNDERSTØTTELSE VURDERES I FORHOLD TIL EKSISTERENDE IT-LØSNINGER.....	2
2.	ANVENDELSE AF STANDARDSYSTEMER OG -PLATFORME.....	3
3.	ANVENDELSE AF LOGNING.....	4
4.	ANVENDELSE AF DEN FÆLLESOFFENTLIGE INFRASTRUKTUR	5
5.	ANVENDELSE AF FÆLLES DATAMODEL.....	6
6.	FOKUS PÅ BRUGERVENLIGHED OG TILGÆNGELIGHED	7
7.	UNDERSTØTTELSE AF PLATFORMSUAFGÆNGIGHED.....	8
8.	MAKSIMAL ÅBENHED I APPLIKATIONER OG SERVICES	9
9.	CENTRAL BRUGERADMINISTRATION	10
10.	PERFORMANCEKRAV TIL APPLIKATIONER OG SERVICES	11

¹ Kirkenettet dækker over programmer, services og it-udstyr, som er etableret for Kirkeministeriet og de folkekirkelige myndigheder, institutioner og ansatte.
En bruger kan tilgå Kirkenettet fra en Kirkenet-pc eller fra en privat pc eller mobil enhed.

1. NY IT-UNDERSTØTTELSE VURDERES I FORHOLD TIL EKSISTERENDE IT-LØSNINGER

Definition

Ved behov for ny eller forbedret it-understøttelse vurderes dette altid i forhold de eksisterende centrale og lokale it-løsningers funktionalitet, brugerflader og integrationsmuligheder.

Begrundelse

Vi ønsker i videst muligt omfang at udnytte de it-løsninger, som findes allerede på Kirkenettet, fremfor at købe nyt. Samtidig ønsker vi at sikre størst mulig genanvendelighed i nye it-løsninger for løbende at skabe et fleksibelt, sammenhængende og ensartet miljø.

Dette muliggør, at Folkekirkens og Kirkeministeriets opgaver i stadig stigende grad kan løses mere sammenhængende og samtidig lette opgaven med drift, administration og vedligehold af applikationer og services.

Konsekvens

Ved identifikationen af nye eller ændrede behov vurderes:

- Hvilken funktionalitet der ønskes til at imødekomme behovet?
- I hvilken grad funktionaliteten eller dele af funktionaliteten findes i de eksisterende applikationer og services?

Det tilstræbes, at nye it-løsninger er opbygget i moduler, da dette giver mindre kompleksitet.

Modulopbygning letter testarbejdet ved ændringer, da der ikke er så stor afhængighed til den samlede it-løsning.

Dette betyder, at:

Ved udarbejdelse af projektoplæg skal det beskrives, hvilken funktionalitet der findes i eksisterende moduler.

Hvis der sker genanvendelse af eksisterende moduler, bør det sikres, at modulerne er tidssvarende, både teknisk og ift. brugeren. Det skal vurderes, om videreudvikling eller nyudvikling vil være mest fordelagtigt.

Ved nyudvikling opbygges applikationer i moduler, der skaber størst mulig konfigurerbarhed og muliggør genanvendelse.

2. ANVENDELSE AF STANDARDSYSTEMER OG -PLATFORME

Definition

Ved behov for funktionalitet foretrækker vi at basere os på anerkendte og udbredte it-løsninger. Hvis dette ikke er muligt, skal udvikling baseres på anerkendte og udbredte udviklingsværktøjer.

Begrundelse

Vi ønsker at sikre et robust og ensartet miljø. Dette gøres ved i størst muligt omfang at basere it-løsninger på velafprøvet teknologi og ved at anvende platforme, der muliggør ensartethed på tværs af it-løsninger.

Samtidig vil dette lette den konkrete drift, administration og vedligehold af applikationer og services.

Konsekvens

Ved anskaffelser foretrækkes anerkendte og udbredte it-løsninger.

Såfremt disse ikke kan opfylde de væsentligste behov, og at udvikling derfor er påkrævet, anvendes anerkendte og udbredte udviklingsværktøjer til levering af nye applikationer og services.

Dette betyder, at:

Ved anskaffelser stilles krav om, at anerkendte og udbredte it-løsninger foretrækkes. Når udvikling er nødvendig, anvendes anerkendte og udbredte udviklingsværktøjer.

3. ANVENDELSE AF LOGNING

Definition

Vi anvender logning på al adgang til servere samt logning i applikationer og services, hvor specifikke handlinger kræver logning.

Begrundelse

Vi ønsker at have logning af, hvem der tilgår hvilke applikationer, data og systemer på Kirkenettet af hensyn til evt. fejlsøgning og fejlretning samt opfølgning på hændelser.

Konsekvens

Vi logger alle hændelser på servere og infrastruktur komponenter samt udvalgte handlinger i applikationer og services.

Dette betyder, at:

Ved opsætning af nye servere konfigureres servere og infrastrukturkomponenter til at logge alle handlinger i systemloggen på de enkelte servere.

Ved udvikling eller anskaffelse af applikationer opsætning logning – ud fra en konkret risikovurdering baseret på Folkekirkens It's governance – specifikke udvalgte handlinger i applikationer og services.

Før opsætning af logning kan ske, skal det defineres, hvor lang tid data skal gemmes under hensyntagen til gældende lovgivning, herunder GDPR, økonomi m.v.

4. ANVENDELSE AF DEN FÆLLESOFFENTLIGE INFRASTRUKTUR

Definition

Vi anvender den fællesoffentlige infrastruktur til at sikre en effektiv it-understøttelse i forhold til brugerne og borgere, samt at vi lever op til de fællesoffentlige krav om digitalisering.

Begrundelse

Anvendelsen af fællesoffentlige komponenter (f.eks. NemID/MitID og Digital Post) giver størst mulig genkendelighed for brugerne.

Anvendelse af fælles datakilder sikrer, at vi ikke skal vedligeholde og opbevare data, der allerede er tilgængelige i de fælles datakilder.

Ved at benytte eksisterende offentlig infrastruktur spares ressourcer på udvikling og vedligehold.

Konsekvens

Den fællesoffentlige infrastruktur, både datakilder og komponenter, skal anvendes i størst muligt omfang.

Ved udvikling af nye applikationer og services eller ved væsentlige ændringer i eksisterende applikationer og services skal det undersøges, hvilke fællesoffentlige data eller komponenter der kan indgå.

Dette betyder, at:

Ved anskaffelse eller udvikling af nye it-løsninger skal der stilles krav om anvendelse af de fællesoffentlige løsninger og infrastrukturkomponenter, herunder NemKonto, NemID/MitID, NemLog-In, Digital Post, CPR og CVR.

5. ANVENDELSE AF FÆLLES DATAMODEL

Definition

Vi anvender den fælles datamodel for Kirkenettet for at sikre ajourførte og konsistente masterdata på tværs af alle applikationer og services.

Begrundelse

Ved at anvende ajourførte og konsistente masterdata på tværs af alle applikationer og services sikres det, at brugere altid har adgang til den korrekte information.

Samtidigt tydeliggør den fælles datamodel, hvor masterdata er placeret og dermed, hvor data fødes, samt hvem der har ansvar for at sikre opdatering af data.

Konsekvens

Den fælles datamodels rammer for indhold og ansvar skal overholdes ved al anskaffelse og udvikling af nye applikationer og services samt ved væsentlige ændringer i eksisterende applikationer og services.

Nye applikationer og services må ikke rumme proprietære masterdata, der allerede findes et andet sted.

Dette betyder, at:

Krav til anvendelse af masterdata skal overholdes.

Ved anskaffelse og udvikling skal datamodellen anvendes således, at nye applikationer og services overholder krav til anvendelse og vedligehold af masterdata.

Ved anskaffelse og udvikling af nye applikationer og services skal datamodellen opdateres, og evt. ændringer skal godkendes af de ansvarlige for datamodellen.

6. FOKUS PÅ BRUGERVENLIGHED OG TILGÆNGELIGHED

Definition

Vi har altid fokus på at sikre høj brugervenlighed i vores it-løsninger ved at sikre brugerinvolvering og udvikle brugerflader målrettet den enkelte bruger samt at sikre sammenhæng og ensartethed på tværs af vores it-løsninger.

Begrundelse

Fokus på optimalt design af brugergrænsefladen vil sikre brugerne en væsentlig bedre oplevelse.

For den enkelte bruger vil enkle og ensartede brugerflader på tværs af applikationer og services betyde mindre oplæring, en lettere arbejdssituation og større effektivitet. Særligt for brugere, der kun anvender applikationer og services i begrænset omfang, er enkelthed og overskuelighed afgørende.

Et brugervenligt design vil give færre kilder til fejl ved brug af applikationer og services.

Konsekvens

Ved udvikling af nye applikationer og services eller ved væsentlige ændringer i eksisterende applikationer og services skal det sikres, at brugergrænsefladen får en optimal udformning.

Dette sker ved løbende brugerinddragelse og ved at overholde de fælles rammer, der eksisterer for brugervenlighed på Kirkenettet.

Dette betyder, at:

Brugere skal altid inddrages i behovsafklaring og design af it-løsninger.

Udvikling af obligatoriske selvbetjeningsløsninger og services skal overholde de til enhver tid gældende fællesoffentlige krav. Endvidere skal gældende krav til tilgængelighed overholdes, herunder krav til webtilgængelighed.

Som udgangspunkt skal applikationer og services være platformsuafhængige og dermed være tilgængelige i en browser.

7. UNDERSTØTTELSE AF PLATFORMSUAFGÆNGIGHED

Definition

Vi foretrækker platformsuafhængige applikationer og services, der er tilgængelige på pc'er, tablets og smartphones under forudsætning af, at det it-sikkerhedsmæssigt er muligt.

Hvis dette ikke er tilfældet, skal applikationer og services være tilgængelige på de gængse platforme og i det omfang, det er relevant for brugerne.

Begrundelse

Vi ønsker at understøtte brugernes behov for adgang til it-understøttelse på de enheder, som brugere finder fordelagtige, og med den funktionalitet der er relevant. Herved kan vi tilbyde en mere fleksibel adgang til it-løsninger.

Konsekvens

Ved udvikling eller anskaffelse af nye applikationer og services skal det kortlægges, hvilke brugerbehov der er i forhold til it-understøttelse på forskellige typer af enheder.

Der foretrækkes applikationer og services, som kan gøres tilgængelige for brugerne på alle gængse platforme.

Dette betyder, at:

Ved nyudvikling og anskaffelser foretrækkes applikationer og services, der har en platformsuafhængig brugergrænseflade. Vi vurderer, at webbaserede og responsive brugerflader giver den største platformsuafhængighed.

Ved nyudvikling og anskaffelser skal det tydeligt beskrives, hvilken funktionalitet der er tilgængelig og reelt anvendelig på de brugerflader, der tilbydes på de forskellige enhedstyper, herunder pc, tablet, smartphone.

For hvert projekt specificeres en konkret liste over de browsere (inkl. mobil-browsere), der skal understøttes. Som udgangspunkt understøtter vi altid Edge og Chrome i de to seneste versioner.

8. MAKSIMAL ÅBENHED I APPLIKATIONER OG SERVICES

Definition

Vi anvender åbne standarder og adgang til data i vores applikationer og services via velbeskrevne snitflader.

Begrundelse

Ved at anvende åbne standarder til kommunikation mellem applikationer og services samt give adgang til alle data i den enkelte applikation via skriftligt dokumenterede snitflader sikres størst mulig fleksibilitet i udviklingen af it-understøttelsen.

Risikoen for afhængighed af leverandører eller proprietære standarder mindskes dermed.

Konsekvens

Ved alle nyanskaffelser stilles krav til fri adgang til alle data i applikationen via skriftligt dokumenterede snitflader.

Snitflader og integrationer skal baseres på åbne standarder således, at vi sikrer maksimal fleksibilitet i forhold til den fremtidige udvikling af applikationer og services.

Dette betyder, at:

Ved anskaffelse og udvikling stilles krav til fri og ubegrænset adgang til alle data i applikationen via skriftligt dokumenterede snitflader.

Ved anskaffelse og udvikling stilles krav om, at snitflader og integrationer baseres på åbne standarder. Vi benytter grænseflader baseret på REST og SOAP.

9. CENTRAL BRUGERADMINISTRATION

Definition

Vi anvender en central brugeradministration for alle applikationer og services. Den centrale brugeradministration anvendes til at sikre, at brugerne kun skal foretage indlogging én gang (single-sign-on), alternativt indlogging til alle applikationer og services med samme brugernavn og adgangskode.

Begrundelse

For at sikre størst mulig effektivitet er det målsætningen, at brugere på Kirkenettet skal logge ind færrest mulige gange, og at man kun skal logge ind én gang på den samme enhed.

Den centrale brugeradministration gør det mere sikkert og effektivt at administrere alle brugere af Kirkenettets applikationer og services.

Konsekvens

Vi stiller en logon-service baseret på Active Directory til rådighed for interne og eksterne leverandører, som gør det nemt at implementere indlogging ud fra gængse standarder.

Alle nye applikationer og services skal om muligt kunne anvende den centrale brugeradministration.

Dette betyder, at:

Ved anskaffelse og udvikling stilles krav om anvendelse af Kirkenettets logon-service for at sikre understøttelse af single-sign-on.

Såfremt det ikke er muligt at bruge den centrale brugeradministration til en eller flere applikationer eller services, skal en anden løsning til brugeradministration godkendes, inden en sådan anvendelse kan ske.

10. PERFORMANCEKRAV TIL APPLIKATIONER OG SERVICES

Definition

Ud fra en vurdering af relevans opstiller vi individuelle performancekrav til alle applikationer og services på Kirkenettet.

Disse performancekrav bør som minimum omfatte:

- Svartid: Fra brugeren aktiverer funktionen til, at resultatet er tilgængeligt for brugeren.
- Driftstid: Det tidsrum på døgnet, hvor servicen eller applikationen skal være tilgængelig.
- Oppetid: Den procentdel af åbningstiden, hvor servicen skal svare, og den andel af klienterne, som dette skal gælde for.
- Retableringstid: Den tid, der må gå, inden servicen eller systemet fungerer igen i tilfælde af nedbrud (katastrofe).

Begrundelse

Anvendelse af performancekrav sikrer forventningsafstemning mellem brugere på Kirkenettet og it-leverandører om vigtigheden af den enkelte applikation eller service set i forhold til omkostningerne ved at levere den valgte performance.

Performancekrav sikrer, at applikationer og services fungerer tilfredsstillende i den daglige drift, samt at der er taget højde for den krævede retableringstid baseret på en risikovurdering.

Konsekvens

Krav til enhver applikation eller service skal overholdes.

Krav vedrørende svartid, driftstid / oppetid (tilgængelighed) samt retableringstid skal leve op til den overordnede risikovurdering af Kirkenettet.

Det aftales for hver enkelt applikation henholdsvis service, hvordan der måles og rapporteres på de valgte performancekrav.

Dette betyder, at:

Baseret på en vurdering af den enkelte applikation eller service defineres krav til svartid, driftstid, oppetid og retableringstid m.fl.

For alle applikationer og services, både internt og eksternt driftet, fastlægges det, hvordan måling vil finde sted, samt hvordan og med hvilket interval rapportering skal finde sted.